

- Ligestilling
- Solidaritet
- Borgerrettigheder
- Retfærdighed i retssystemet

For en nærmere gennemgang af indhold og anvendelsesområde samt forholdet til grundloven og EMRK henvises til publikationen »Folketinget og EU's charter om grundlæggende rettigheder« (Småttryk nr. 2 fra Folketingets EU-oplysning, marts 2002). Her er samlet svar på Folketingets spørgsmål om charterets indhold i forbindelse med forhandlingerne om charteret frem til topmødet i Nice i december 2000.

Der er kun foretaget mindre ændringer af charteret i forbindelse med forhandlingerne om forfatningstraktaten. Det drejer sig gennemgående om rent tekniske og sproglige præciseringer og konsekvensrettelser. Selve rettighederne og principperne i dokumentet er ikke ændret.

I charterets sidste tværgående afsnit er der gennemført enkelte egentlige ændringer. Dels er to centrale bestemmelser om charterets rækkevidde og fortolkning, art. II-111 og II-112, udbygget, dels er de ledsagende forklaringer til charteret gjort til et obligatorisk fortolkningsbidrag for domstolene. Endvidere er charterets præambel ændret.

Det understreges nu i art. II-111, at charteret ikke udvider eller ændrer EU's beføjelser. Bestemmelsen vedrører charterets anvendelsesområde og fastslår, at charteret først og fremmest er rettet til EU's institutioner, og kun til medlemslandene, når de gennemfører EU-retten, samt at charteret ikke skaber nye kompetencer eller opgaver for EU. Med forfatningstraktaten tilføjes det udtrykkeligt, at forpligtelsen til at efterleve charteret gælder inden for de kompetencer, der er tildelt EU i andre dele af forfatningen, og at charteret ikke udvider anvendelsesområdet for EU-retten ud over EU's kompetencer.

Rækkevidden og fortolkningen af rettighederne og principperne uddybes i art. II-112 med yderligere præciseringer.

For det første fastslås det, at de rettigheder i charteret, der følger medlemslandenes fælles forfatningsmæssige traditioner, skal fortolkes i harmoni med de bagvedliggende traditioner. Det svarer til den tilgang, EF-Domstolen hidtil har fulgt.

For det andet præciseres sondringen mellem *rettigheder* og *principper* i charteret. Det frem-

går nu udtrykkeligt, at principper gennemføres ved retsakter og kun får betydning for domstolene, når sådanne retsakter skal fortolkes. Principper giver således ikke anledning til direkte krav på aktiv handling fra EU's eller medlemslandenes side. I de ledsagende forklaringer til charteret nævnes bl.a. art. II-97 om et højt miljøbeskyttelsesniveau som et eksempel på et princip. Det nævnes også, at visse bestemmelser, f.eks. art. II-94 om social sikring og social bistand, både indeholder elementer af en rettighed og af et princip.

For det tredje præciseres det, at der ved fortolkningen og anvendelsen af de bestemmelser i charteret, som henviser til nationale love og national praksis, skal tages fuldt hensyn til disse.

For det fjerde ophøjes de forklaringer, der er udarbejdet som en vejledning ved fortolkningen af charteret, til at være et obligatorisk fortolkningsbidrag. EU's og medlemslandenes domstole skal således tage behørigt hensyn til forklaringerne. Selve forklaringerne er optrykt i en erklæring til slutakten.

4.2 Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

EU's charter om grundlæggende rettigheder hverken ændrer eller træder i stedet for Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK). Charteret bygger tværtimod på EMRK som en minimumsstandard.

EU-Domstolen vil få det sidste ord om fortolkningen af charteret, ligesom medlemslandenes domstole har det sidste ord, når det gælder medlemslandenes forfatninger. På samme måde har Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg det sidste ord ved fortolkningen af EMRK.

I dag kan Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol ikke behandle klager over EU som sådan, fordi EU ikke har tiltrådt EMRK. Det følger allerede af de gældende EU-traktater og retspraksis, at EU skal respektere EMRK, men der er ingen ekstern kontrolinstans i forhold til EU. EU's egne domstole søger bedst muligt at fortolke EMRK og følge retsudviklingen i Strasbourg, men der er ingen mulighed for at få prøvet EU's overholdelse af EMRK uden for EU's egne rammer.

Det lægger forfatningstraktaten op til at ændre. Det fremgår således af traktaten, at EU skal tiltræde EMRK, jf. art. I-9, stk. 2. Tiltrædelse